

Nr 164

Av herr **Hansson** i Skegrie **m. fl.**, om visst statligt stöd till trädgårdsnäringsens rationalisering.

I nionde huvudtiteln under rubriken: Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti (punkt 16) föreslår departementschefen en viss ändring i kungörelsen 1955:354 angående statligt stöd till trädgårdsnäringsens rationalisering. Enligt nämnda kungörelse gäller som förutsättning för att statlig lånegaranti skall kunna erhållas bland annat, att företaget inte är av större omfattning än att det jämte brukaren och tillfällig arbetskraft sysselsätter en helårsanställd arbetare. Utan hinder därav må dock garanti undantagsvis beviljas även företag av något större omfattning, därest rationaliseringsbehovet är särskilt framträdande eller andra särskilda omständigheter föreligger. Möjligheten att erhålla statliga lånegarantier begränsas även i det avseendet att de endast kan utgå till anläggning, som funnits till före den 1 juli 1955, när förordningen trädde i kraft. Statligt stöd kan följaktligen enligt denna förordning inte utgå till nyetableringar eller mera betydande utvidgningar.

Lantbruksstyrelsen har liksom tidigare föreslagit att bestämmelserna i kungörelsen 1955:354 ändras så att lånegaranti må lämnas till envar trädgårdsodlare, som gör ansökan därom och av lantbruksstyrelsen efter utredning genom hushållningssällskap och lantbruksnämnd befinnes vara i behov därav. Lantbruksstyrelsens förslag överensstämmer med de önskemål som trädgårdsnäringsens organisationer framfört i berörda avseende. Så långt vill emellertid inte departementschefen sträcka sig. Han föreslår att 5 § tredje stycket i kungörelsen 1955:354 ändras så, att för rationaliseringsåtgärd, som uppenbarligen icke kan genomföras utan statligt stöd, lånegaranti må beviljas även företag av större omfattning än sådana med en helårsanställd arbetare i fall då rationaliseringsbehovet är särskilt framträdande eller andra särskilda omständigheter föreligger.

Såsom departementschefen framhåller har i skilda sammanhang under de senaste åren fråga väckts om vidgning av den krets av trädgårdsföretag, som kan erhålla rationaliseringsstöd från statens sida. Detta är förklarligt eftersom värdet av rationaliseringsverksamheten redan från början beskars på grund av begränsningen till företag med högst en helårsanställd arbetare. Antalet ansökningar om statliga lånegarantier har därför minskat. Under budgetåret 1955/56 var de 180, under 1956/57 128, under 1957/58 72 och under 1958/59 47 stycken. Summan för de beviljade lånegarantierna

har också gått ner — från 691 895 kronor budgetåret 1955/56 till 446 560 kronor budgetåret 1958/59. Nedgången i antalet ansökningar om statliga lånegarantier återspeglar på intet sätt det aktuella behovet av medel för upprustning av trädgårdsföretagen. En anledning till det färre antalet ansökningar torde vara att man med tanke på trädgårdsnäringens osäkra framtidsutsikter är mindre benägen att investera kapital i de små företagen. De större företagen torde emellertid vara mer benägna att utnyttja dessa lånemöjligheter på grund av att de i högre grad kan förbilliga driften genom att investera i anläggningarna.

Departementschefen betecknar möjligheterna att erhålla statsgarantier för på allmänna marknaden upptagna lån till rationaliseringsåtgärder vid trädgårdsföretag som något för snäva. Han vill därför något mjuka upp kungörelsen 1955: 354 i positiv riktning. Däremot anser han sig inte kunna föreslå att lånegaranti må lämnas trädgårdsföretag oavsett storleksordning. Redan vid en förhållandevis måttlig höjning av maximistorleken på de företag som enligt kungörelsen 1955: 354 kan medges statliga kreditgarantier, kan kreditstödet komma att utgå till företagsenheter med uppenbart industriell karaktär, anser departementschefen. Han framhåller att dylika må enligt förslag som handelsministern framlagt vid behandlingen av det under tionde huvudtiteln upptagna anslaget Bidrag till företagareföreningar m. m. kunna komma i fråga för kreditstöd genom nämnda föreningar.

I tionde huvudtiteln framhåller handelsministern under nyssnämnda punkt om Bidrag till företagareföreningar m. m. att huvudregeln skall vara att endast hantverks- och småindustriföretag skall komma ifråga för detta kreditstöd. Han vill dock inte från detta helt utesluta företag som tillhör jordbrukets binärningar samt trädgårdsnäringen. Stöd bör dock inte utgå till sådan verksamhet som erhåller ekonomisk hjälp av staten inom ramen för stödet till jordbrukets och trädgårdsnäringens rationalisering. Handelsministern erinrar i sin tur om vad som i denna fråga sägs under jordbruks-huvudtiteln. Han understryker även att låneorganen i samband med prövningen av ansökningar till jordbrukets binärningar bör samråda med lantbruksnämnder och hushållningssällskap.

Chefen för jordbruksdepartementet anser tydligen att de statliga lånegarantierna för rationalisering av trädgårdsföretag som regel inte skall ifrågakomma för vad han kallar företagsenheter med uppenbart industriell karaktär. Sådana företag skulle i stället möjligen få lån eller statliga lånegarantier via anslaget Bidrag till företagareföreningar m. m. Det torde emellertid vara svårt att med hänvisning till arbetarantalet säga om ett trädgårdsföretag är av industriell karaktär eller ej. Dock torde kunna sägas att ett trädgårdsföretag av denna kategori måste sysselsätta avsevärt fler arbetare än en helårsanställd.

Två saker förefaller oss vara angelägna i detta sammanhang. För det första måste den hårt trängda trädgårdsnäringen erhålla statliga låne-

garantier i erforderlig grad för såväl rationalisering av befintliga företag som för utvidgningar och nyetableringar. För det andra fordras att klarhet skapas huruvida trädgårdsodlarna skall söka lånegarantierna från anslaget Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti eller anslaget Bidrag till företagareföreningar m. m. Båda sakerna vinner man genom att utsträcka möjligheterna att erhålla statliga lånegantier för trädgårdsrationalisering att gälla trädgårdsföretag oavsett storleksordningen, vilka av lantbruksstyrelsen efter utredning genom hushållningssällskap och lantbruksnämnd kan finnas vara i behov därav. Rationaliseringsbehovet inom trädgårdsnäringen är som redan nämnts stort, och inte minst för att man skall kunna stärka näringens möjligheter att kunna stå sig gentemot den utländska konkurrensen är det befogat att lånebestämmelserna vidgas till att gälla trädgårdsföretag av alla storlekskategorier.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta,

att lånegarantier avseende statligt stöd till trädgårdsnäringens rationalisering må beviljas företag oavsett storleksordning, samt

att hos Kungl. Maj:t hemställa om härför erforderlig ändring i gällande kungörelse.

Stockholm den 25 januari 1960

Nils G. Hansson

i Skegrie

Stig F. Hansson

i Önnarp

Harald Johnsson

i Skoglösa

Rune Gustavsson

i Alvesta